

הַלְבוֹת נְזִירוֹת פָּרָק ה

א. שְׁלוֹשָׁה מִיָּנִין אֲסוּרִין לְנִזִּיר הַטְּמֵאָה, וְהַתְּגַלְחָת, וְהַיּוֹצֵא מִן הַגֶּפֶן בֵּין פְּרִי בֵּין פֶּסֶלֶת פְּרִי. אֲבָל הַשֹּׂכֵר שֶׁלֹּתְמָרִים, אוֹ שֶׁלְּגִרְגְּרוֹת, וְכִיּוֹצֵא בָּהֶן מִתֵּר לְנִזִּיר; "וְשֹׂכֵר" (במדבר ו,ג) זֶה שְׁנֹאסֵר עָלָיו בַּתּוֹרָה, הוּא הַשֹּׂכֵר שֶׁלֹּתְעֲרֹבֶת הַיֵּין.

ב. הַיּוֹצֵא מִן הַגֶּפֶן כִּיצַד: נִזִּיר שֶׁאֵכֵל כֹּזֵית מִן הַפְּרִי, שֶׁהוּא עֲנָבִים לַחִים אוֹ יִבְשִׁים אוֹ בֶסֶר, אוֹ שֶׁאֵכֵל כֹּזֵית מִפֶּסֶלֶת הַפְּרִי, שֶׁהֵן הַזּוֹגִין וְהֵן הַקְּלָפָה הַחִיצוֹנָה, אוֹ הַחֲרָצִנִּים וְהֵן הַפְּנִימִיִּין שֶׁזּוֹרְעִין אוֹתָן הֵרִי זֶה לּוֹקָה; וְכֵן אִם שָׁתָה רְבִיעִית יֵין, אוֹ אֵכֵל כֹּזֵית מִיֵּין קָרוֹשׁ שֶׁהוּא הַפְּרִי, אוֹ שָׁתָה רְבִיעִית חֲמֵץ שֶׁהוּא פֶּסֶלֶת הַפְּרִי הֵרִי זֶה לּוֹקָה.

ג. אֲבָל הָעֵלִין, וְהַלּוּלָבִין, וּמִי גִפְנִים, וְהַסְּמֵדֵר הֵרִי אֵלּוֹ מִתֵּרִין לְנִזִּיר: שְׂאִינָן לֹא פְרִי וְלֹא פֶסֶלֶת פְּרִי, אֵלָּא מִן הָעֵץ הֵן נִחְשָׁבִין.

ד. כָּל אֲסוּרֵי הַגֶּפֶן, מִצְטָרְפִּין זֶה עִם זֶה. כִּיצַד: הֵרִי שֶׁצָּרַף עֲנָבִים לַחִים עִם יִבְשִׁים עִם בֶּסֶר וְחֲרָצִנִּים וְזֵג, וְאֵכֵל מִן הַתְּעֲרֹבֶת כֹּזֵית לּוֹקָה; וְכֵן אִם אֵכֵלֶן זֶה אַחֵר זֶה, עַד שֶׁאֵכֵל מִן הַכֹּל כֹּזֵית לּוֹקָה. וְכֵן אִם שָׁתָה רְבִיעִית מִן הַתְּעֲרֹבֶת יֵין וְחֲמֵץ, לּוֹקָה.

ה. דְּבַר הַמִּתֵּר, אֵינּוּ מִצְטָרְף לְדְבַר הָאָסוּר בְּנִזִּיר. כִּיצַד: יֵין שֶׁנִּתְעַרַּב בְּדִבְשׁ, אִף עַל פִּי שְׁטַעַם הַכֹּל טַעַם יֵין, וְשָׁתָה מִן הַתְּעֲרֹבֶת, וְכֵן הִצְמוּקִין שֶׁדִּרְכָּן עִם הַגִּרְגְּרוֹת, וְטַעַם הַכֹּל טַעַם צְמוּקִין, וְאֵכֵל מִן הַתְּעֲרֹבֶת אֵינּוּ לּוֹקָה: עַד שִׁיְהִיָּה מִדְּבַר הָאָסוּר בַּתְּעֲרֹבֶת כֹּזֵית בְּכַדִּי שְׁלוֹשׁ בִּיצִים, וְאֵכֵל כְּשִׁלוֹשׁ בִּיצִים כְּשֶׂאֵר הָאֲסוּרִין הַשְּׁווִים בְּכָל אָדָם, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ בְּהַלְבוֹת מֵאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת.

ו. וְכֵן אִם שָׁרָה פֶּתוֹ בַּיֵּין, וְהִיתָה רְבִיעִית יֵין בְּכַדִּי פָּרֶס מִן הַפֶּת, וְאֵכֵל כְּדִי פָּרֶס, שְׁנִמְצָא שֶׁאֵכֵל רְבִיעִית יֵין הֵרִי זֶה לּוֹקָה; וְעַל זֶה וְכִיּוֹצֵא בּוֹ, נֶאֱמַר בַּתּוֹרָה "וְכָל-מִשְׁרַת עֲנָבִים" (במדבר ו,ג) לֹאסֵר דְּבַר שֶׁנִּתְעַרַּב בּוֹ הַיֵּין, וְטַעְמוֹ כְּטַעַם הַיֵּין: וְהוּא שִׁיְהִיָּה טַעְמוֹ וּמִמָּשׁוֹ, כְּשֶׂאֵר אֲסוּרֵי מֵאֲכָלוֹת.

ז. נִתְעַרַּב יֵין וְכִיּוֹצֵא בּוֹ בְּדִבְשׁ וְכִיּוֹצֵא בּוֹ, וְאֵין שֵׁם טַעַם יֵין הֵרִי זֶה מִתֵּר לְנִזִּיר: לֹא יִהְיֶה זֶה חֲמוּר מִחֶלֶב וְדָם. הִיָּה בּוֹ טַעַם יֵין, וְאֵין שֵׁם רְבִיעִית בְּכַדִּי פָּרֶס הֵרִי זֶה אֲסוּר מִדְּבָרֵי סוּפְרִים, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ בְּאֲסוּרֵי מֵאֲכָלוֹת; וּמִכֵּין אוֹתוֹ אִם אֵכֵל, מִכַּת מִרְדּוֹת.

ח. נִזִּיר שֶׁאֵכֵל כֹּזֵית עֲנָבִים, וְכֹזֵית חֲרָצִן, וְכֹזֵית זֵג, וְכֹזֵית צְמוּקִים, וְשָׁתָה רְבִיעִית יֵין, וְאֵפְלוֹ סָחַט אֲשָׁפוּל וְשָׁתָה מִמֶּנּוּ רְבִיעִית הֵרִי זֶה לּוֹקָה חֲמֵשׁ מִלְּקוּיֹת: שֶׁכָּל אֶחָד מֵהֶן בִּלְאוֹ אֶחָד הוּא. וְלוֹקָה מִלְּקוּיֹת שְׁשִׁית מִשּׁוּם "לֹא יִחַל, דְּבָרוֹ" (במדבר ו,ג), שֶׁהוּא שׁוּוֹה בְּכָל הַנְּדָרִים.

ט. וְכֵן אִם אֵכֵל כֹּזֵית זֵג, אוֹ כֹּזֵית עֲנָבִים לּוֹקָה שְׁתֵּים: אַחַת מִשּׁוּם זֵג אוֹ מִשּׁוּם עֲנָבִים, וְאַחַת מִשּׁוּם "לֹא יִחַל, דְּבָרוֹ" (במדבר ו,ג). וְהוּא הַדִּין לְנִזִּיר שֶׁגִּלַּח, אוֹ שֶׁנִּטְמָא שֶׁהוּא לּוֹקָה שְׁתֵּים: אַחַת עַל הָאָסוּר הַמִּיחָד בּוֹ, וְאַחַת עַל הָאָסוּר הַשׁוּוֹה בְּכָל הַנְּדָרִים שֶׁהוּא "לֹא יִחַל, דְּבָרוֹ".

י. נִזִּיר שֶׁשָּׁתָה רְבִיעִית יֵין, וְרְבִיעִית חֲמֵץ אֵינּוּ לּוֹקָה אֵלָּא אַחַת, שְׂאִינּוּ חַיֵּב עַל הַיֵּין בְּפָנֵי עֲצָמוֹ וְעַל הַחֲמֵץ בְּפָנֵי עֲצָמוֹ:

שֶׁאֵין כְּתוּב יֵין לֹא יִשְׁתֶּה וְחֻמֶּץ לֹא יִשְׁתֶּה, אֲלֵא כֵן כְּתוּב "חֻמֶּץ יֵין וְחֻמֶּץ שֶׁכֶּר לֹא יִשְׁתֶּה" (במדבר ו,ג) כְּלוּמַר לֹא יִשְׁתֶּה הַיֵּין וְלֹא דָבָר שֶׁנִּתְעָרַב בּוֹ הַיֵּין וְהוּא הַשֶּׁכֶר, וְאִפְלוּ הִחְמִיצוּ; וְהוֹאִיל וְלֹא כָּפַל אֲלֵא הַחֻמֶּץ, שֶׁהוּא שֵׁם אֶחָד אֵינוֹ לוֹקָה עַל זֶה בַּפְּנֵי עֲצָמוֹ וְעַל זֶה בַּפְּנֵי עֲצָמוֹ.

יא. נִזְיָר שֶׁהִיָּה שׁוֹתֶה יֵין כָּל הַיּוֹם כְּלוּ אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא חַיִּב לְשָׁמִים עַל כָּל רְבִיעִית וּרְבִיעִית, אֵינוֹ לוֹקָה אֲלֵא אַחַת מִשּׁוּם יֵין וְאַחַת ד' "לֹא יִחַל, דְּבָרוֹ" (במדבר ל,ג) כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ; וְאִם הִתְרוּ בּוֹ עַל כָּל רְבִיעִית וּרְבִיעִית, וְאָמְרוּ לוֹ אַל תִּשְׁתֶּה, אַל תִּשְׁתֶּה, וְהוּא שׁוֹתֶה חַיִּב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת.

יב. מִדְּבָרֵי סוּפְרִים שֶׁאֲסוּר לְנִזְיָר לַעֲמֹד בְּמוֹשֵׁב שׁוֹתֵי יֵין, וַיִּתְרַחֵק מִמֶּנּוּ הִרְבֵּה שֶׁהָרִי מְכַשׁוֹל לְפָנָיו: אָמְרוּ חֲכָמִים, סָבִיב לְפָרֶם לֹא יִקְרַב.

יג. נִזְיָר שֶׁגָּלַח שְׁעָרָה אַחַת לוֹקָה, בֵּין בְּתֵעַר בֵּין בְּזוּג: וְהוּא שֶׁקֶצֶצָה מֵעִיקָרָהּ, כְּעֵנִין תֵּעַר. וְכֵן אִם תִּלְשֶׂה בִידּוֹ, לוֹקָה. וְאַחַד הַמְּגַלַּח וְאַחַד הַמִּתְגַּלַּח, שֶׁנֶּאֱמַר "תֵּעַר לֹא-יַעֲבֹר עַל-רֹאשׁוֹ" (במדבר ו,ה); וְאִם הִנִּיחַ מִמֶּנָּה כְּדִי לְכוּף אֶת רֹאשָׁהּ לְעִיקָרָהּ אֵינוֹ לוֹקָה, שֶׁאֵין זֶה כְּעֵין תֵּעַר.

יד. הָעֵבִיר עַל רֹאשׁוֹ סֵם שֶׁמִּשִּׁיר אֶת הַשָּׁעַר, וְהַשִּׁיר שֶׁעָרוֹ אֵינוֹ לוֹקָה; אֲבָל בְּטַל מִצּוֹת עָשָׂה, שֶׁנֶּאֱמַר "גִּדֹּל פָּרַע, שָׁעַר רֹאשׁוֹ" (במדבר ו,ה).

טו. נִזְיָר שֶׁגָּלַח כָּל רֹאשׁוֹ, אֵינוֹ לוֹקָה מִשּׁוּם הַתְּגַלְחַת אֲלֵא אַחַת; וְאִם הִתְרוּ בּוֹ עַל כָּל שְׁעָרָה וְשְׁעָרָה, וְאָמְרוּ לוֹ אַל תְּגַלַּח, אַל תְּגַלַּח, וְהוּא מְגַלַּח לוֹקָה עַל כָּל אַחַת וְאַחַת.

טז. נִזְיָר חוּפֶּף עַל שְׁעָרוֹ בִּידּוֹ, וְחוּכָךְ בְּצִפְרָנָיו וְאִם נָפַל שָׁעַר, אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ: שֶׁהָרִי אֵין כּוֹנֵנּוֹ לְהַשִּׁיר, וְאִפְשָׁר שֶׁלֹּא יִשִּׁיר. אֲבָל לֹא יִסְרֹק בַּמִּסְרָק, וְלֹא יַחֵף בְּאֲדָמָה מִפְּנֵי שֶׁמִּשְׁרַת אֶת הַשָּׁעַר וְדָאִי; וְאִם עָשָׂה כֵן, אֵינוֹ לוֹקָה.

יז. נִזְיָר שֶׁנִּטְמָא לִמַּת טְמֵאָה שְׁבַעָה בֵּין בְּטְמֵאוֹת שֶׁהוּא מְגַלַּח עָלֶיהֶן כְּמוֹ שִׁיתְבָּאָר, בֵּין בְּטְמֵאוֹת שֶׁאֵינוֹ מְגַלַּח עָלֶיהֶן הָרִי זֶה לוֹקָה. נִטְמָא לִמַּת פְּעָמִים הִרְבֵּה אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא חַיִּב מִלְּקוֹת עַל כָּל אַחַת וְאַחַת לְשָׁמִים, אֵין בֵּית דִּין מְלָקִין אוֹתוֹ אֲלֵא אַחַת; וְאִם הִתְרוּ בּוֹ עַל כָּל פַּעַם וּפַעַם, וְהוּא מְטַמֵּא לוֹקָה עַל כָּל אַחַת וְאַחַת.

יח. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּשִׁנְטֵמָא וּפְרֵשׁ, וְחִזְר וְנִגַּע אוֹ נָשָׂא אוֹ הָאֱהִיל; אֲבָל אִם הָיָה נוֹגֵעַ בְּמַת וְעֵדִין הַמַּת בִּידּוֹ, וְנִגַּע בְּמַת אַחֵר אֵינוֹ חַיִּב אֲלֵא אַחַת, אֵף עַל פִּי שֶׁהִתְרוּ בּוֹ עַל כָּל נִגְיָעָה וְנִגְיָעָה: שֶׁהָרִי מְחַלֵּל וְעוֹמֵד.

יט. נִזְיָר שֶׁנִּכְנַס לְבֵית, וְשָׁהָה שָׁם עַד שֶׁמַּת שָׁם מַת, אוֹ שֶׁנִּכְנַס לְאֹהֶל הַמַּת בְּשָׂדֶה תְּבָה וּמִגְדָּל, וּבֵא חֲבֵרוֹ וּפָרַע גַּג הַתְּבָה מֵעָלָיו מִדַּעְתּוֹ הָרִי זֶה לוֹקָה שְׁתֵּים: אַחַת מִשּׁוּם "לֹא יָבֹא" (במדבר ו,ו), וְאַחַת מִשּׁוּם "לֹא-יִטְמָא" (במדבר ו,ז) שֶׁהָרִי טְמָאָה וּבִיאָהּ בְּאֵין כְּאַחַת. אֲבָל אִם נִכְנַס כְּדֶרֶכוֹ, טְמָאָתוֹ קוֹדֶמֶת לְבִיאָתוֹ שֶׁמַּעַת שִׁיכְנִיס חֲטָמוֹ אוֹ אֶצְבָּעוֹת רִגְלָיו, נִטְמָא, וְאֵינוֹ חַיִּב מִשּׁוּם בִּיאָה, עַד שִׁיבּוֹא כְּלוּ.

כ. נִכְנַס לְאֹהֶל הַמַּת, אוֹ לְבֵית הַקְּבֻרוֹת בְּשִׁגְגָה, וְאַחֵר שֶׁנּוֹדַע

לו התרו בו, ולא קפץ ויצא אלא עמד שם הרי זה לוקה: והוא שיששה שם כדי השתחויה, כמו טמא שנכנס למקדש.

כא. המטמא את הנזיר אם היה הנזיר מזיד, הנזיר לוקה וזה שטמאו עובר משום "ולפני עור, לא תתן מכשל" (ויקרא יט, יד). ואם היה הנזיר שוגג וזה שטמאו מזיד, אין אחד מהן לוקה; ולמה לא ילקה המטמא את הנזיר לפי שנאמר "וטמא ראש נזרו" (במדבר ו, ט), ואינו לוקה עד שיטמא עצמו מדעתו.

כב. נזיר טהור שטמא עצמו, לוקה אף משום "לא תאחר לשלמו" (דברים כג, כב) שהרי אחר נזירות טהרה, ועשה מעשה; וכן אם נזר בבית הקברות, לוקה אף משום "לא תאחר". הא למדת, שהנזיר שטמא עצמו לוקה ארבע מלקיות: משום "לא-יטמא" (במדבר ו, ז), ומשום "לא יחל, דברו" (במדבר ל, ג), ומשום "לא תאחר לשלמו"; ומשום "לא יבא" (במדבר ו, ו) אם היתה ביאה וטמאה כאחת, כמו שבארנו.